

НОВА ЗОРЯ

4. WARSZAWA
Bibl. Nar. Min-wa Ośw.

Виходить два рази тижнево.

Адреса Редакції й Адміністрації:

Львів, ул. Сап'їги 26, 1. пов.

К. П. III. Краків 405.867.

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІАНСЬКОЇ
ОРГАНІЗАЦІЇ

Передплата в краю:

Чвертьрічно 6 зод.

Місячно 2 "

За кордоном чверть-

річно 1 дол. ам.

Ціна одного числа 0.25 ол.

Рим і Візантія.

Від кого і яку культуру прийняла наша Україна і які наслідки дала та культура у нас?

На вступі слід підчеркнути, що ми Українці, подібно як весь схід Європи, вихувались на культурі візантійській. Були в тій культурі і гарні річі. Тому не вільно на всю ту культуру кидати каменем. Але слід розібрати, що було добре, що менше добре.

Нема в українським життю більшого хаосу, як той, що проявляється в боротьбі проти „Риму“. Ніщо так голосно не звенить у тім хаосі, як „боротьба“ проти „Риму“. Мовляв: „Рим“ ломить нам нашу культуру, „Рим“ нищить наш обряд, „Рим“ заводять свої порядки і т. д. без кінця. А ми, мовляв, маємо свою культуру з „іншого“ джерела, не римського тільки візантійського, східного, мовляв—одним словом: „грецького“. Тому, мовляв, ми й „греко“-католики, а хто каже нпр., що ми Українці католики, той, розуміється, чи не буде „Польак“?

Се тисячами статтей, „дискусій“, промов, резолюцій і всяких інших криків вбивають у душу того нещасного народу і навіть не кажуть йому, що таке та Візантія, від котрої ми одержали те все добро, яке будімо „Рим“ хоче нам забирати. Пригляньмося тій цікавій справі, яка вже давно повинна бути вяснена.

Візантія (по грецьки Константинополь, по словянськи Царгород, по турецьки Стамбул) се римське місто, основане в 4 столітті по Христі (326 р.) римським цісаром Константином. Воно довгий час було столицею римської держави і навіть називалося „Новий Рим“.

І на зовні і в нутрі Візантія й візантійська держава були римські. Візантійці уважали себе політично Римлянами. Вони й називали себе весь час не Греками і не Візантійцями, а „Ромеї“. Та римська назва Візантійців тревала від початку до кінця існування візантійської держави. Ба, що більше: та назва „Ромеї“ перетривала навіть упадок і смерть візантійської держави та живе до нинішнього дня на сході, мимо того, що Греки штучно стараються через школу впровадити назву „Гелени“. Та се не влається і народ бувшої Візантійської Держави по сей день називає себе „Ромеї“. Розуміється „Ромеї“ се не старі Римляне! Але вони й не Греки. Як мало дійсно грецького було в тих Візантійцях, вимовно доказує факт, що в цілій дуже великій літературі Візантійців з масою письменників — є всего на всего оден-одинокий письменник, що походив з атенської родини. Той письменник називався Ляонікос Халькондидес й описав не так коваючу Візантію, як молоду турецьку державу, що вбила Візантію.

Найбільший і найлучший збірник візантійських законів написаний не по грецьки, а по латинськи (тільки „но-

вели“, дрібні додатки видані були по грецьки).

Візантійські гроші довго-довго мали написи не грецькі, тільки латинські. Вже кости нашого князя Володимира були давно в могилі, як ще на золотих монетах Візантії були латинські написи. Вже перша наша київська держава не багато мала доживати до кінця свого віку як у Візантії її історик Іоан Кінамос, тайний секретар цісаря Мануїла, що багато з ним подорожував в Азії й Європі,—просто з залістю підчеркує „римськість“ Візантії.

Візантія се була римська столиця римської держави. Візантія у відношенню до Риму була як столиця чимсь подібним як Галич або Львів у відношенню до Києва, як Варшава у відношенню до Кракова, як Петербург у відношенню до Москви.

Кожий, хто знає ті міста, знає також те, що життя їх і культура значно різняться між собою, хоч нпр. Львів і Київ оточені землею одного і того самого народу, подібно як Краків і Варшава або Москва і Петербург. А різниця між ними є і то значна. Тим більша мусіла згодом наступити різниця між двома столицями старої римської держави: між Римом і Візантією. Більша різниця—з трох причин: 1) Ізза довгого часу існування нової римської столиці Візантії, 2) ізза того, що одна і друга столиця римської держави оточені були іншими народами й мали інше населення, 3) ізза інакшого систему (способу) правління, який виробився в обидвох: коли в Римі переважав мілітаристичний (військовий) спосіб правління, то у Візантії переважав бюрократичний (урядовий, канцелярський) спосіб правління. Розуміється, тут і там було й одно і друге, але з інакшою перевагою. Одначе мимо всего від початку держава візантійська була державою римською, хоч по довгих століттях мертва вже, старогрецька мова, була уживана в урядничих верствах Візантії, а в церкві також—менше або більше помішана з простим грецьким жаргоном. Візантія мала в меншій або більшій мірі добрі прикмети Риму і всі його недобрі признаки, бо се була його „дочка правесного ложа“.

Візантія при своїй красі і силі була слабша від Риму. Бо Рим сплотив Візантію вже в часі своєї старечої немочи. Римський цісар Константин простовтік зі старого Риму, котрий валився й оснував новий Рим-Візантію на новім місці (де була тільки невеличка рибачья оселя) і туди переніс духа (упадаючого) Риму і римської держави.

Те, що наступило потому, ріжнилося основно в життю заходу і сходу, західно-римської і східно-римської (або візантійської) культури. На заході наступило середовіччя, а на сході ніякого середовіччя не було. Що се значить? Се значить ось що: На заході т. зв. велика мандрівка напів тоді диких германських головно народів основно зло-

мала стару, упадаючу культуру Риму. На руїнах тої старої культури повсгали на заході нові нації й держави з новим життям, здоровішим, сильнішим, молодшим. Такого переорання старої, вже гниючої культури старого поганського Риму на візантійській т. є на східно-римській землі не було. Там тільки дуже помалу западалася (хвилями підносячись) стара римська культура. Ще за наших перших князів навіть дуже високі візантійські роди явно визнавали поганство. А як довго вони потайки придержувались поганської віри, того взагалі не можна знати.

Яркі противенства характеризують Візантію: безмежна східна фантазія (мрійництво) і розпуста з одного боку, — аскетизм (строгість життя) з другого боку. Зарозумілість — і слабкість. Злочинність — і самодосвята діячів Візантії вказують такі яркі світла і тіни, як ні в одній іншій історії жадної іншої суспільности. Тому історія Візантії найцікавіша зі всіх історій. Але вона доказом в найменшого здоревля тої тисячу літ умираючої державної культури старого Риму.

Вже перед нашим Володимиром Великим була Візантія у розпучливім положенню: її всі землі в Європі пустошили Обри й славянські племена. Її землі в Азії й Африці нищили Перси (614 спалили до тла Єрусалим, 619 заняли Єгипет, котрий своїм збіжем кормив Візантію). А скоро надтягнули й Араби, ще страшніші вороги. Страшно потрясла державою завзята й майже неможкаюча боротьба сект (дух тої сектарської боротьби перейшов і до нас).

Не давало зовсім умерти тій бідній державі візантійській тільки почуття легальности (правности) династій (правлячих родів): з хвилею, коли те почуття в народі підіймалося, підносилося й держава. Дві династії: сирійська й вірменська піднесли високо-Візантію ще раз. За вірменських цісарів Візантії прийняла й наша Україна віру і культуру з Візантії.

На загал вся історія Візантії се дуже болюча історія: невагаюча боротьба незлічнних релігійних сект і вічне бунтівництво, змовництво та зрадництво просто переповнюють візантійську історію. Є в ній і величаві постаті як нпр. цар Базілеос (сучасник нашого Волод. Великого), котрий уже молодим хлопцем покинув усякі забави й працював тяжко аж до смерти над здвигненням держави. Се найбільший але — якже цікаве — найменше популярний володар Візантії... В хаосі мусів стати жорстоким: він страшно карав за бунт, раз осліпив навіть 15.000 полонених.

Опісля Візантія вже ніколи не підносилася так високо. Сектарством розторощений дух її плодив раз-у-раз бунтівництво. „Вічний революціонер“, котрий сам не знає чого хоче — се тип Візантійця. Він передовсім — ненавидить своїх власних земляків ізза інакшої „програми“.

По 1000 літах існування Турки здобули Візантію. Закликали їх самі Візантійці, зовсім подібно, як наші прово-

дирі закликали ворогів. Може найцікавіше в історії Византії ось що: Турків закликало до довгий підготовці релігійних полемістів проти Риму і латинства. Византійська полеміка проти Риму дійшла до такої неадекватності, що отверго писали: „Волімо, щоб Турки запанували над Византією, ніж маємо прийняти унію з Римом“. І те, що воляти, прийшло. А тоді ті, що так „учили“ народ — не соромилися втечі під опіку того самого Риму і латинства, проти котрого так цькували. Чи не притрапляє се сектарство крику наших соціалістичних сектантів, котрі „вчили“ народ: „Коли нема такої України, як каже наша соц. програма, то не хочемо ніякої!“ А потому, коли се сталося, втекли до буржуазних держав...

Коли кинуть оком на всю західно-римську а потому на всю східно-римську (византійську) літературу, — то вдарила одна величезна річниця. В західно-римській літературі майже нема сектарської полеміки, а у византійській літературі повно тої полеміки. Ненависть між византійськими сектами була увесь час страшна і завзята. Та ненависть до своїх сусідів-горожан головно розбила Византію. Сотками літ розбивала та сектарська ненависть міну східно-римську будову. Перси, Араби, Турки головно тому відривали імат по шматку византійської землі, що тисячі византійських сектарів уткали під їх опіку, а потому тиснули їх на византійську землю. Бо зайність між сектами була така велика, що воляти владу магометан, ніж свою християнську, але іншого трохи покорою. Сектарі з секти монотелетів чи монофізитів гірше ненавиділи ортодокса, ніж Турки-магометанина, — і навпаки. А всі разом ненавиділи страшенно латинських християн, хотів раз-у-раз просили у тих латинців помічи.

А унію з Римом робили раз-у-раз і все зривали ті унії. Не помагали ніякі торжественні присяги. Не помагало й те, що й цісарі, патріархи та визначні учені Византії були щирими прихильниками унії з Римом. Агітація в масах раз-у-раз доводила до розриву великого зв'язку і тільки це висше відоймала ненависть у народі, аж поки сектарська демагогія не довела до переконання, що „ліпше нехай таки владу возмуть Турки“. І Турки взяли, а византійська влада та держава цезля з лиця землі, мило високої культури, без усякого порівняння вищої від турецької.

Дуже цікавий останній бій Византії проти Турків, котрі облягли Византію, дня 5. квітня 1453 р. під Магометом II.

В рік передтим Папа римський прислав був до Византії митрополита Ізидора, щоб іще раз переговорувати про унію. До унії, як звичайно не прийшло, але той приїзд византійські демагоги використали навіть у найгірший хвили, щоб агітувати між византійським народом проти власної влади. І агітували, щоб не давати помічи останньому цісареві Византії Константину, бо він „доївно говорив з латинцями“. Та агітація демагогів повелася їм блискучо: зазиву цісари до оборони Византії послухали майже тільки самі чужинці, що жили у Византії... Цікаво, що навіть італійському морському піратови (розбійникови) Діофанні Діжустиніані змакло серце на зазив, щоб оборонити прекрасну столицю — і він в останній хвили приїжд на поміч цісареві Византії з двома кораблями і 700 воїновиками. Навіть чужий розбійник се зрозумів, а „лобожні“ сектарі ні! І дійшло до того, що останній володар Византії мав усього 9.000 переважно чужих людей для оборони великої столиці, між ними Німців і всякого рода латинників! А Византія не тільки що відтягнулася від помічи сному володареві, але ще велика частия їх заклочили виразно „мир“ (невтралітет!) з Магометом.

Від 14. квітня 1453 р. почалися наступи Турків на мурі Византії від суші, а 18. квітня і від моря. Довго боролися чужинці столицю для Византії, а ті тишилися, що Турки бють їх власного володаря! Від сего мая наступи Турків йшли вже без угонку і від суші і від моря. Німецький інженір Іоганн Грант справно і довго боронив мурів Византії проти мінових підкопів Турків. Але безнастанний огонь турецьких гармат поробив нарешті такі великі проломи в мурях, що не було вже змоги направити їх — і в виторок дня 29 мая 1453 р. о 2. год. над ранком рушили Турки до останнього загального наступу на столицю Византію. Двічі відбили їх від цієї сили цісари Византії. За третім разом того дня рушили яничари і ранили стрілою згаданого висше Діжустиніяні, котрий командував обороною. До кінця вірно вистояв італійський пірат в обороні християнського міста. А коли його оглушеного занесли на корабель, щоб перевезати йому рапу, наступило заміння між оборонцями. Яничари знайшли якусь незамкнену фіртку в мурях і вдерлися на зади оборонним столиці. В бою упав останній володар Византії.

Залогом Турки вимордували і кинули на місто і церкви його, битком наповнені Византійцями. Особливо переповнена була ними св. Софія, найбільша церква тодішнього світа. Там схоронилися масово також різні бунтівники проти своєї влади котрі вірили, що Божа Мудрість уратує їх „чудом“... Але Турки сокирами розбили двері св. Софії і справили їм в церкві страшну різню, стинаючи голови такі на степенях вітарів.

Дня 30. мая 1453 р. о год. 8 ранку турецький султан Магомет II. вівав у здобуту Византію, котру Турки до сегодня посідають.

Папа римський вислав і сам разом поміч нещасній Византії. Але поміч прибула за пізно. Дійсно — ніхто не міг приїхати до голови, щоб Византійці навіть у такім грізнім часі відмовилися від оборони своєї столиці і щоб вона так скоро упала ізза їх „невропатіету“. Турки справді їм заплотили; що їх вирішали — без рахунку, а 60.000 порохованих Византійців вигнали в ремнях і ланцюгах з їх домів і пінали в тяжку неволю з жінками і дітьми. Ще 6 літ опісля боронилися в горах Нельопонезу останки Византійців, аж поки і їх Турки не згичили. Так щезла з мапи світа славна колісь Византійська Держава по більше ніж тисячі літ істновання.

Аж до подобию подібний дух Византійців і їх внутрішня ненависть до латинського духа і нашої ненависти. І як же подібно падав наш Київ у 1918 р., котрого боронили чужі — Німці й добровольці, а свої або були „невропатіети“, або разом у союзі з московськими большевиками здобували Київ — на підставі різних сектарських соціалістичних теорій! І точно така сама доля зустріла їх потому від московських большевиків, як Византійців від Турків: у лобах чревичайки тисячами вимордували їх „соковники“ а церкви їх спліндарували всі без виньку.

Як же подібні наш дух і наша доля до духу і долі Византії, про-котре наші дунають, що вона „не Рим“. Тимчасом Византія се також Рим, тільки розложений внутрішню ненавистю сект. А досліділи здорового Риму ті, що доконче хочуть устати, не приймають...

Що се „властво“ єсть, — се треба окремо розглянути.

Місяць січень — се місяць української католицької преси. Вашим святим обов'язком — дати якусь поміч укр. кат. пресі. Забонуйте самі укр. кат. часописі! Приєднайте йому переддруківника! Купіть укр. кат. книжку!

Византійське питання в нашій Церкві.

Се дуже складне і для нашої Церкви та всієї української нації надзвичайно важне питання по раз то більше назрівает до основного вислення й вирішення.

Вирішення його може очевидно наступити не в розумінню „відкинення“ одної чи другої з двох культур, котрі змагаються на українській території, тільки в розумінню синтези тих культур, бо без тої синтези грозяла б на будуче катастрофа нашої Церкви а з нею й цілій нації.

Доказом назрівання сего питання являється факт появи різних голосів про ту справу. І так дня 15 листопада 1927 р. орган Преосященного Константина „Католицький Провід“, що виходить у Філадельфії, в Півн. Америці, під ред. о. Е. Теодоровича Ч. С. В. В., приніс статтю п. з. „Рим і Византія“, котру виключно в інформаційних цілях подаємо в сім числі.

При читанню сї статті не треба забувати двох річей: 1) Що вона писана аа морем, під вражінням сильно організованої римо-католицької Церкви і великого розвитку в церквах східних, котре там тепер доходить до zenіту. 2) Що се властво — як заповідано на вступі тої статті — тільки одна часть думок на ту тему, бо „ларних річей“, які автор її бачить також у византійській культурі, він у тій статті не описав, тільки менше гарні.

В Рідванім числі „Діла“ с. р. появилася дуже остро і не в усім слушно написана стаття п. з. „Наше Византійство“ пера д-ра В. Панейка, 6. редактора, а тепер кореспондента „Діла“, котрий постійно живе в Парижі.

Зараз по святках у 9. числі „Діла“ з 18. січня 1928. появилася рівно остра, критична відповідь на статтю п. Панейка п. з. „Страхиття Византійства“. Се стаття надіслана, підписана буквами Е. К. Справедливість вимагає признати, що в тій статті — поруч ненасових закладів в роді такого, немовби „залежність“ від Риму бувала жерелом „анархізму“ — в також слушні замітки, зроблені а розмахом і силою, котрі очевидно вимагають відповіді від зацікавленого противника. На нашу думку в інтересі сї важкої справи, було, щоб всі ВП. Дискутанти мали цінніалу відповіді під своїм новим іменем застудати свої думки, оскільки редакція не зможе прийняти їх думок за власні. До сего слід від початку змагати, бо без тої дискусії може легко випродитися у взаїмній ненависті або більше злобні напади та замість причинитися до виснажен, виснажені такий мнучий ненависті балканський хаос, якого ми не мали. Іншого способу проти збалканізованія дискусії нема і ніколи не було. Кожда невідступна, щира, благородна і здорова боротьба, особливо боротьба в області духа, вимагає без-

ДЕНТИСТ Б. ЛЬОКЕР
у СТАНИСЛАВОВІ,
вул. Собеського 14, партер.
Спеціальність: Корони білі і штучні зуби американською системою. Ціни приступні. Услуга догідні.
43 11—2

брої полі і взаїмної пошани у противних собі ідеологічних таборах.

Після скінчення одного з наших феєлетонів зможемо тій справі присвятити більше місця. А підумки висліді дискусії зможемо витягнути, розуміється, шобно по довшим часі. Тут тільки ще раз підчеркуємо, шоб тих, котрі мають дісно християнський світогляд, пізнати тільки по взаїмній любові між ними, а не по взаїмній ненависти. Отсю засаду Божої мудрости повинні пам'ятати особливо діти бездержавного народу, котрого сила щойно має кристалізуватися.

ГРИГОРІЙ ЛАКОТА.

Про вивезення і поворот перемиської мітри Данила.

(На основі урядових актів перемиської капітули й воєнної хроніки бл. п. о. архидіякона Мирона Подолінського).

П. „Передбачення це справді сповнилося — завважує о. Подолінський. „Дні 21. квітня 1915 р. — пише він дальше — на два дні перед приїздом царя Николая II. до Перемішля, начальник охрани князь Ерастов в супроводі двох штабс-капітанів і при помічи пістбох садатів узброєних в зеліди дручки (коли), чакани і лопати (перешуканні цілу палату Епископа попереднього дня), піддав цілу катедру, захристію а головно всі підземелля (гробниці) під храмом найстислійшій ревізії. Велів він навіть (мимо мого заперення під присягою, що гробниці з окремих входом при престолі св. Йосифа від поверх трійцяти літ ніхто не отвирав) відвалити тяжкий камінь з великим трудом й увійшовши до гробниці та розслідивши стіни її (чи не свіжий мур), приказав салдатам копати скрізь в однім запавім місці, хоч земля скрізь була покрита піліскою і хоч я просив і заперенював, що се могла мерця священника; та дійсно викопали лиш скіру з обуви й кости із ніг покійного... З наведеного приключення слідує, що бі-

бліотека була найбезпечнішим місцем збереження цінних предметів, як що стояла під опікою професора Шмурла, при котрій дверях хотів він навіть поставити військово сторожу“.

Дня 28. березня прибули до капітули два російські мабуть поліційні вищі чиновники в одностроях, з яких один був в ранзі генерала, і просили о. Подолінського, шоби показав їм бібліотеку й архів. При оглядних випитували, чи не вивезено чого до Відня і чи не пропало що з архіау в часі війни. Старший з них дивувався і питав, чому багато книжок і актів на підлозі, підозрівав мабуть, що хтось тут рабував, або що хтось ладить щось вивозити. Дістав на це пояснення, що причиною цього єсть обставина, що одну салю опорожнено на лазарет. Згаданий генерал питався також за мітрою короля Данила. О. архівар показав їм її. „Оба незвичайно урадувалися, казали, що прекрасна. Дякували, що я її схоронив“ — записав у хроніці о. Подолінський.

Повістевий феєлетон „Нова Зоря“ з дня 22. I. 1928.

ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

ЖІНКА ХАЛІФА Й ПАДИШАХА СУЛЕЙМАНА ВЕЛИКОГО, ЗАВОЙОВНИКА І ЗАКОНДАВЦЯ.

Українська історична повість з 16. століття.

(Дальше.)

Рівночасно думала над тим, що сталося з її батьком і матірью, з її подружжям, з її весіллям... Мала вражіння, що воно розбилося, як скло.

Щезло, як сон.

Рогатина теж не бачила. І він щез як сон. Що буде з нею?

Ся думка загорілася в її голові, як пожар, що зривається на криші дому разом з першими дучами нового дня. Татаре ходили поміж полоненими, порядкували їх, бючи тут і там батогами. Стони і крики наповняли воздух. Настуню успокоювало трохи те, що мала так багато товаришок і товаришів недолі.

II.

Вечеріло. Ніч затигалася ніжним серпанком таємничого смутку. В недалеких корчах заблмали м'яким сийвом свято-іванських мушкі-світляників. Вони свобідно літали і світили. А десь далеко горіла пожежа.

Татаре розпалили великі огні. Видно, мусіли бути в більший сил і чулися безпечно. Свідок про се й численний полон, який зібрали. В нім було більше слобних пар з дружками й дружбама. Саме тепер паювали їх. Настуня не

розуміла, на чім полягало се паювання. Бачила тільки, що воно — принадове.

По небі почали блукати блудні звізди, метеори. Хвилями виглядали, як правдивий дощ. Вона весь час бажала собі одного: жити, жити, жити — за всяку ціну жити, хочби в біді й пониженню, в татарській неволі! Бо світ був такий гарний, гарний! А вона це така молода, молода!

Три роди світел, що блимали на землі і на небі, надавали їй першій невольничій ночі якоїсь таємничої краси. А грізні й дикі татарські обличчя зі скісними очима й остріми шапками викликали грозу невідомого їй, розсікшого жаху. В корчах чути було крики дівчат і жінок, над котрими знущалися дикунки. Уже тут зрозуміла Настя прокляти, який часом чула на базарі при сварці перекупок: „А бралаб ти слоб на Дикім Полі ординський!“ І пізнала, що є щастя в нещастю: їй покищо не грозило таке знущання, бо татарські ватажки звернули вже на неї увагу — як на цінніщу добычу й лишили її покищо в спокою.

III.

Ранком зі сходом сонця рушив татарський табір разом з полонем у східнім напрямі. Полонені мужчини йшли повязані, а жінчини тільки під сильною сторожею. Хорих з переляку жінок, які не могли йти, повкидали в чорні, обозні мажі і везли. Хорих мужчини убивали на місці. Для того кождей навіть останками сил старався йти, поки міг.

Настуня йшла пішки в гурті молодих дівчат. Йшла у своїм слобнім одязі. Тільки віночок загубила десь. Ранна молитва до Бога успокоїла її. Якби не голод і сумні личка товаришок, булаб навіть весела.

За плечима чула форкання коней татарської сторожі, котра час до часу заїздилася і з боків та придивлялася дівчатам. Притім робила майже про кожду з них різні голосні

уваги, яких Настуня не розуміла. Особливо докладно оглядала сторожа дівочий полон, коли наближався до неї якийсь Турок.

Настуня мала між усіма товаришками недолі найпокійніше обличчя. Додумалася, що се надавало їй поваги навіть в очад дикої сторожі, яка показуючи на неї ремінними нагаями, повторяла часто слово:

— „Хуррем!“

Догадувалася, що слово „Хуррем“ значить або: спокійна, або безжурна, або весела. Не знала тільки, чи се по татарськи, чи по турецьки.

І се було перше слово з мови грабійних торговців живим товаром, яке запам'ятала собі.

Татаре досить часто ставали на коротенький час і злазили з коней, щоб дати їм відпочати й перекусити. В той спосіб причікували також на стада нагробованої худоби й отари овець, щоб табір не розтягався занадто. Тоді відпочивали й полонені.

IV.

Коло полудня, коли спека була вже велика, Татаре зробили довший попас. Приготовлялися до обіду. Настуня була дуже цікава, як виглядатиме перший татарський обід. Вже по приготуваннях бачила, що мужеський полон не дістане їсти, тільки жіночий. Дуже хотіла покормити свого Степана, але не бачила на те способу.

А Татаре розклали свої казани й розпаливали огні. Виймали з возів нагробовану мuku й мішали її з кінською кровью, як на ковбасу та кидали валки з тої мішанини в кипучу воду. Показували бранкам, як се робиться і кільканиць з них заставляли до роботи. Вибирали, сміючись, „молодих“, у весільних сукнях. Між ними знайшлася й Настуня

й одна польська шляхтяночка, яку ізза її блискучої сукні Татаре теж взяли за „молоду“. Вона пручалася зразу. Але по трьох ремінних нагаях почала витревало місити мuku з конячою кровью.

Оподаляк счинився крик. Там упала якась конина і здохла. Татаре з радісним криком кинулися на неї й почали її шмакувати ножами. Всю падлину опріч мясистою задка коняки, дали зараз зварити в соленій воді. Піну забороняли здіймати. А мясистий зад конини порізали на більші круги й покляли під сідла. Настуні робилося недобре на вид усіх тих приготувань і ще більше на думку, що з сими людьми прийдеться їй жити хто знає як — і як довго! Мимо голоду не могла й дїкнути їй харчів. А Татаре лакомо заїдали падлину і ковбас з кінської крови та мuki*).

З бранок мало котра йла. Татаре сміялися з тих, що не їли, як з таких, що не розуміють, в чім смак. Серед реготу рясно роздавали удари батоів ніби „на шутки“.

По відпочинку табір рушив у дальшу дорогу.

V.

Слідуючого дня Настуня теж не могла взяти до уст татарських присмаків. Пила тільки воду. І так ослабла, що не могла вже йти. Але боялася, шоб її не посудили, шоб удає. І тому останками сил держалася на ногах.

Та під вечір упала. Мов би змовилися з нею, майже рівночасно попадали на шляху й деякі інші бранки. Спека на степу була ще велика.

Татаре здержали похід.

(Дальше буде).

*) Автентичний опис обіду.

3 РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Ізлуч в хронологічному порядку належить тут заподати, що 6. квітня ходив о. архидіакон Подолінський до проф. Шмурла, який через свого сотника запросив був його до себе. Тут подякував в. Шмурло о. Подолінському за виготовлений випис з бібліотеки й архіву і дечим обдарив його.

Як видно з хроніки, не голосився відтак ніхто до архіву і за мітрою ніхто не питався на протязі повних двох тижнів. Дюперва 22. квітня о 9. год рано прийшов до капітуди офіцер від охрани по ключі від церкви на Болоню для князя Ерастова та в цілі ревізії гробниць під катедрою. Мимо заяви о. Подолінського, що минулого дня шойно відбулася така ревізія (як це заподано вище) він таки поновив оглянути все крім гробниць при св. Йосифі. Відтак удався до бібліотеки і тут оглянув мітру та просив, щоб її показати цареві, який має тут приїхати, при чім зробив застереження, що це можна сказати тільки Архирєсові*).

Відтак зголосили на оглядні бібліотеки 8. травня 8 пав'з російського червеного хреста з одним офіцером і просили, щоб показати їм мітру. При оглядних одна з пав'з заявила охоту захоронити мітру, а друга знова допитувалася, чи не відступлено її імператорові в Петрограді. О. Подолінський сказав на це: „Імператор має не такі як ся, вона мідиана, іно добре познана“. Всі на це здивувалися. Д. б.

* Цар Микола II. прибув справді 23 квітня о 8. год. вечером до Перемішля і заночував у віді Френка. На другий день був на православний богослуження в зєдній магізині, відтак їздив до Сєлєкс і мабуть до Торюк, о 12. год. вернув знова до Перемішля, а по обіді около 3. год. відїхав автою до Ярославля. Спершу був уложений приїзд царя на 6. годину. Цар мав приїхати на молєбен до катедрі і замешкати в палаті галуго Єпископа. Відносно до цієї справи записано в хроніці о. Подолінського під днем 20. квітня таке: „В поуздні заїхали до Єпна 4 офіцери і завідомили, що якийсь високий достійник (може Вед. Князь) має замешкати в його дворі і що самі приїдуть мешкати. Заберуть канцелярію, цілий І. поверх і на ІІ-м годину і мешкати капелана. Переглянули кухню і просили о постів і сервіс. По поуздні привели возиків, обставили двірські Єпископський і робили ревізію в пивницях. Вечером прийшов якийсь офіцер і шю годину розмовляв з Єпископом, просив, щоб в даний день відслужив у Соборі молєбен враз з всіма священниками, щоб вив старинний крест до ціювання (і старинну мітру — як виходить з иншого міся хроніки — прим пишуч), та щоб держав при вході-

Річниця вибору й коронації Св. Отця. Наближається шеста річниця вибору (6. лютия) й коронації (12. лютия) Св. Отця папи Пія XI. Вєсь католицький світ, усі дієцєзі приготвлюють торжественні богослуження, обходи й академії.

Про католицьку прєсу. В Парижі основано при співучасті багатьох заграничних католицьких журналістів Інтернаціональне Бюро Католицьких Журналістів. Ціль Бюро удержувати тїсний контакт між католицькими журналістами різних країв та боронити моральні й матеріальні інтереси своїх членів. — Католицький прєсовий союз Баварі посідає 9 друкарєв з 111 часописами, а фінансово заантажований в 12 друкарних з 15 часописами; він має 1037 самостійних народних бібліотек з 750.000 томів. В 964 самостійних місєвих групах є 40.000 поодиноких, а 560.000 корпоративно прилучених членів. Коли ми українські католики дійдемо хоч до подібного розвитку нашої прєсової організації? — У Варшаві почав виходити під редакцією о. пралата Около-Кулака російський католицький журнал „Кітеж“. Це назва пропавшого міста (по народнім переказам) як символ туги за потоптаним російським католицизмом.

Поборювання деморалізації серед молоді. У міністерстві праці відбуваються конференції в справі поборювання деморалізації серед молоді. Обмірковували проект організації „Палат задержання“ для малолітніх арештантів, справу вуличних продаєць часописів малолітніми та нічної й вечірної праці в шинках і в забавових льокалях.

Боротьба з неморальною прєсою. (п. л.) Німецькі єпископи, що недавно відбули конференцію в Фульді, видали до своїх священників спільний обїжник, де подають вказівки і поручення, як належить боротися з неморальною прєсою. Неморальні твори чивих дєрєх прємову до сєго достійника (моя: Ми Вас знаємо, що Ви хорощий бєсєдник). Перед сєю розмовноу питав Єпна, чи може він незадоволений з сєї ситуації, чи може хотів би бути мучеником так як Митрополит Шєнцєвський, який ненавидить Росїю“.

тає головню молодіж, а винні тому родичі, що не дбють про це, що читають їх діти. Тому священники повинні з ревнїстю перших християн поучати і старих і молодих про грізну небезпєку лихой літератури і то не лише в церкви, але скрізь, де лише можуть мати доступ, головню в рїзних стоварищенях. Священники мають велику нагоду переглянути лектуру молодіки в часі посїчень своїх парохій.

Примас Бєльгїї проти флямандського націоналізму. (КАП.) Дня 31. грудня 1928 виголосив Емін, о. кардинал Ван Рой, примас Бєльгїї бєсїду про ролю молоді в „католицькій акції“. Найвищим ідеалом молоді повинен бути ідеал католицький, натомість велику небезпєку треба добачувати в флямандським націоналїзмї, що опанував велику частину інтелектуальної молоді. О. кардинал нап'ятував передовсім підставовий блюд у світлоглядї флямандської молоді, що — мовляв — „все, що твориться для Флямдрї єсть релїгійним актом“. Одначе теологїя знає лиш такі релїгійні акти, котрих предмет є Бог.

Нове наведення до католицизму. (КАП.) О. Сальві-Марї, французський місіонер в Абїссїні доносить, що дуже правдоподїбно король Тафарї вже в найкоротшїм часі прийме католицьку релїгїю. Ще як престолонаслідник був він перед трьома роками на авїєнції у Св. Отця. Тепер як володар Абїссїні дозволив на будову католицької катедрі для Етіопів в Аддіс-Аббас. В компетентних колах говоряться, що наведення короля буде означати остаточний поворот Абїссїні до катоц. Церкви.

Михайло Хамула
 Львів, площа Трибунальська 1.
 тел. 42-84
 поручає великий вибір
КИЛИМІВ ГЛИНЯНСЬКИХ
 74 Уважайте на адресу! 5-10

Науковий фейлетон „Нової Зорї“, з 22. I. 1928. 3 С. ТОМАШІВСЬКИЙ.

Черний уніатський мітрополит України-Руси

(Дальше).

При всім тїм фатальній сходї обставин, поява високого достійника руської Церкви на І. ліонський Соборі — майже два столїта перед славним Собором у Флорєнції — то подія дуже незвичайна і в історії давної Руси така винюва, що вона заслугує пильної уваги дослідників, ніж досі було. Вона невить в'язі до повної розв'язки сєї нерозв'язаної досі історичної загадки, зокрема до відповіді на питання: хто був той руський архієпископ Петро та яку політичну основу мала його мєїста до папи і на Соборі? Розв'язка тїм більше необхідна, що досюгочасні дослідн учєних у сїм напрямї не досели до жадного можливого висняєння. Короткий огляд сїх дослідів — а вони мають уже свою історію! — переконє нас найспраче у їх новий безуспїшности.

2. ДОГЛЯДКИ ІСТОРИКІВ ПРО АРХІЕП. ПЕТРА.

Вістка про руського архієпископа Петра і змєст його оповіданя про Татар переходились у двоє лишє тогочасних англійських хронїках: в „Історії Англії“ Маттея Париса (з Парижа, Париського), монаха албанського, та в лігонїєї монастиря буртонського. Основа Петрового оповіданя про Татар та єма і обох жєрєлах, переважно передана навіть тїма самими словами; деякі неодаковості в обох версіях є очевидно,

одначе про суперечности між ними, окрім одної другорядної подробиці, говорити годї.

Порівнюючи оба тексти між собою, бачимо, що Парисова версія з одного боку ширша від буртонської, з другого боку — показує очевидні пропуски, головню в першїм уступї — про початки Татарів. Загалом беручи, одно місце оповіданя виходить вірніше в сїй версії, инше — в тїй, так що обї обов'язно себе доповняють. Та найважнїша ріжниця між обома жєрєлами не в текстах оповіданя про Монголів, тїльки у вступних коментарїях, поданих обома редакторами хронїк, і в тому, що вся загалда про архієпископа Петра подана не під тим самим роком, тїльки під окремими датами. Іменно: лігонїє буртонського монастиря кладе вєсь єпївод під р. 1245 з нагоди Собору в Ліонї, натомість Маттеї Парис уміщує Петрове оповіданє про Татар під р. 1244, без жадного зв'язку з Собором, хоч історія сього займає дуже багато мєїста в його хронїці від 1245 р.

До висновків з сїх окремишностей у текстах і редакціях перейдемо пізнїше. Тут зазначимо тїльки, що вєше вказана головня ріжниця редакційна — у хронологїчному вміщеню — була дуже великою перепоню на шляху до висняєння й належної оцінки мєїст архієпископа Петра. А сє тому, що хронїка Маттея Париського — одна з найціннїших у середнїх віках — була здавна знала і часто друкована, отже й відомість її про руського архієпископа та про його татарські інформації розімно рано прїятяла до себе увагу дослідників; натомість буртонська хронїка, загалом менше цїнна від своєї поєстєрї, до самїх 60-х років минулого віку, сєбто до монументального видавництва Лєарда, чи радше до 80-х

років, коли деякі частини її були передрукованї в німецьких Monumenta Germaniae — подїшалася майже незна. Наслідком сього, хоч уже довгий час писано про якогось архієпископа Петра з Русї, що то від нього Захід довідаєся багато нового про Татар, то ніхто ще не уявляв собі, що той самий достійник наш був також на Соборї в Ліонї.

Бо крім обох названих англійських жєрєл, не знаємо ніяких інших тогочасних записок, де був би згаданий той архієпископ Петро, а вже безнадїйна річ шукати сього у знаних руських літописєх. Сї останні не то нічого не говорять про подїбну мєїсто заступника руської Церкви в самїм осередку католицтва, а в узагалї в цілому XIII-му столїтї не знають жадного церковного достійника з іменем Петра. Зате якась глуха вїсть про те, що на І. ліонський Соборї був і хтось від Русї, знайшла невеликий відомїм у старім польським письменствї. Отєс Стрїєковєвський, хронїст XVI-го віку, оновїдаючи ріжні вигадї про „подївну коронацію Данила Романовича на руське королївство“, говорить між иншим, що Данило будїмто виїздив посєлєм на ліонський Собор (датований тут хибно роком 1240) і просив у папи Інокентїя IV-го королївської корони. Автор поклїкується при сїм на давнїших польськїх історїкїв: Длугоша, Мєховиту і Крємєра, наводить навіть відповідні книги, глави й листки. Та дармо було-б шукати у сїх письменників за тов вїсткою; у них мова тїльки про те, що Данило ніби-то послав когось до папського легата Опїза, як той у поворотї з Ліону спївнївся був у Краковї... Д. б.

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

ПОЛЬША. Виборчий рух. Виборчий рух у всїй Польшї в повному розгарї. Останній день виложення списків виборців до перегляду був 15 ц. м. а до 16 можна було вносити рекламції до обводових виборчих комісій проти поминення когось у списку, або вписання когось неуправненого. Кінцевий речєньє до виошення спротивів від рекламцій за вичєркненням зі списку 22 ц. м. Чи наші виборці вповнї скористали з сєго права контролю виборчих дїєст, не можна покищо знати. Зате жиди припильнували вповнї, щоб нікого з них не поминено в виборчих списках. У самю Лєвову врятували вони єстьак 5.000 голосів.

Українські кандидатури на округ Лєвів-місто. Український народний виборчий комітет на мїсто Лєвів на нараді з д. 16. ц. м. устійнив на виборчий округ Лєвів-місто отсі кандидатури: о. Леонтія Кувицького й д-ра Олександра Марїтчака, як чоловічих кандидатів, а на дальшї три мєїста робїтника Івана Олександра, Авмєрза Берєвського та таю Евгєнїю Макарушєкову. Уліпїсти, соц.-радикали та соцієлістична група „Вперїд“ ставлять окрему кандидатуру Порфїра Буяєка, управлєтєля друкарні „Дїла“. Виходить, що навіть у Лєвовї не можуть українці погодитися на одну кандидатуру.

Державні кандидатські листи. До 24. сїчня є речєньє зголошування державних кандидатських лист, бо на основі виборчої ординації (§ 58. уст 1.) мусять вони бути зголошенї письменно до рук генєрального комісаря не пізнїше, як 40 дня перед днем виборів. Досї зголошено вже 12 лист. Щодо 1 листи „санайїної“, то пишуть польські часописи, що вона буде відкликана, бо мають взяти назад деякі зголошенї там кандидатури, а на їх мєїсце вставити новї. Із українських партій крім угодової УНС та радїєофізьського Сєль-Роба не зголосила єє ніяка партія державної листи кандидатів. Члєни бльоку національних меншин ведуть ще переговори в справї уложєння листи кандидатів. Перепонюю, як подає „Слово Польське“ є це, що Грінбавм домагався від УНДО-ня, щоб на листах виставлено члєнів галицької сїонїстичної опозиції, що їде з бльоком. Українці відмовили єдєму бажанню, та за те заявили готовїсть помїстити кількох сїонїстичних кандидатів на державній листї до союму та одного до сенату. „Коли Ундо — нише „Слово Польське“ — не змінить своєї ухвали, то в Галичинї буде виставлена чисто українська листа, що прилучиться до державної листи бльоку меншин. Кілько в тїм правди годї знати. Як відомо, непорозумїння між члєнами бльоку меншин нема.

Зчеркування з виборчих списків. Тепер приступили комісії до зчеркування зі списків цих осіб, що хоч їх комісії визнавали, не явилися з докумєнтами для доказаня своїх прав. Кожного, що його зчеркнуть зі списку, повідомлять про це, а рївночасно відповідне оповїщення вившє комісія в лєвокаї. Кожєн зчеркєний має право в протязї трьох днів від дурєння оповїщення про зчеркєння внести зажалєння, підперте відповідними докумєнтами до окружної виборчої комісії. Таке зажалєння слїд складати на руки обводової комісії, яка разом із актами пересїлає його дальше. Колюб окружна комісія затвердила рїшення обводової комісії, туди можна єє відкликати до найвишого суду.

Білоруси й вибори. Як у нас, так і в білорусів велике розбиття. Національний білоруський табор складається з трьох партій: Білоруського Сєлянського Союзу під прозовом б. послів Сремєча та Рогулї, з Білоруської Христїєвської Дємократїї під прозовом о. Станєкевича та з Білоруської Православної Дємократїї під прозовом б. сенатора Богдановича. Всї ці три партії зєдналися в „Білоруський центральний зєдєний виборчий комітет“. Тут пристав теж б. пос. Сєбєлєвський зі своїми припильниками. Другу групу творять „Білоруськє робїтничє сєлянськє обєднанє“ (білоруський Сєль-Роб), що до нього пристали „Білоруська Громада“ й Сєлянська Білоруська Партія. Самостїєнїцька група б. сенатора Власова їде до виборів самостїєно. Третєя група, єє група білоруських хлїбодїєв. Тут є двє гурти: „Центральний загально-білоруський національний виборчий комітет“, (давнїша „Національна Рада“) під прозовом д-ра Павлуєкевича й „Радикальна білоруська народна партія“ під прозовом Улєєвського. Крім єєго є єє партія білоруських соц.-рєволюцїонерів із органом „Поклїч“, та кілька инших гуртків.

ЛИТВА. Відповідь на польську ноту. Латвійська телегр. аєнєція оповїстила відповідь литовського правлєтєства на ноту мїністра Зєлєського. У відповідї зазначєно, що Польща не сповнила прїятних зобов'язань, бо не дозволила вернути висєлєним із вїєнського воевїєдєства і не заборонила Плєчкайтїсови організувати литовських ємігрантів. Щодо предложеної Польщєю програми переговорів, то нема в нїй конкретних проектів, ані не подана основа переговорів. Литовськє правлєтєство домагєтєся вчлєнення до єєї програми питання про вїдшкодування для Литви за акцію гєн. Жєліговського і питаєтєся, чи в переговорах вїзьмє участь прєдставник С. Народів. Вкїнці повідомляє, що копію єєї відповідї пішлє до гєн. секретарїєту С. Народів.

НИМЕЧЧИНА. Рєформа конституції. Конференція між державним правлєтєством і прєдставниками 18 союзних нїм. країв ведеться далї. Прєдставники Баварїї і Вюртємбєргїї заявлялїся в своїх рєфератах за фєдєралїстичноу будовоу держави, прєдставники Саксонїї, Гєсїї й Турїнгїї виступали проти фєдєративно-сєпаратїстичних стрємлїнь пївдєннонїмєцьких країв, вказуючи, що внутрїшнїй розвиток держави стрємить до унїфікації.

Димісія мїністра райхсверї. Д-р Гєслєр, нїмецький мїністер райхсверї подаєє до димісії. Причина особїстї переживаня й непрїємности а також політична боротьба в зв'язку з вїєськовим бюджетом.

Гєн. Гренєр наслїдником Гєслєра. Прєз. Гїндєнбург їменував гєн. Гренєра, б. гєн. квєдїрмаїстра нїмецької армії на Україні в 1918 р. мїністром райхсверї на мєїстє звїльненого на власнє проханя д-ра Гєслєра.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ. Заслання опозиційности. По донєсенням із Москви до „Бєрлїнер Таблєт-у“ засуджєно виднїших опозиційности, між ними Троцького, Радка, Раковського й Зїновєва на заслання. Раковського мають заслати до Вятської губернїї у мїсцевість 500 верстєв від найблизшої залїзничої станції. Троцького вивезєно 16. ц. м. до мїста Верного в Туркєстанї.

ЗЛ. ДЕРЖАВИ. Пн. А. Морський зброєння. Америкєвська морська програма розложена на 20 лїт. До того часу має Америкєя побудувати 43 кружєляки загальної поємности 600.000 тон, єє числєня відповідноє скїлькостї по мїчних єдїнїць, як гїдропланів, підводних лєдок, тощо. На розбудову флєйти пїян єєї передбачєє вїдатків майже на 3 й тїв мїлїарда долєрєв. На першє п'ятилїття потрїбно бїля 800 мїлїонів дол.

Панамерикєвський Конгрєс. В Гаванї на Кубї розпочався 16. ц. м. „Панамерикєвський Конгрєс“. На їнавчуровїєнім засїданню вїголосили прємови: прєзидент Кубї, Махєдо й прєзидент Зєл. Дєрєжв Кулїдєж. Єєї, шєстїй з єєрєги конгрєс матимє особливє значєння, бо крім справ єкономїчноу й духової співпраці, питанє культурних і господарських першїй раз буде порушенє політична прєпрєма правних взаємовїдєнь америкєвських дєрєжв.

Як правило ставитєся засаду, щоб не вміщуватєся в справї другїх дєрєжв. Одначє Зєл. Дєрєжв, покинуєючиє на доктрїну Моїрєр, фактично стрємлять до гєгємонїї (Нїкарагує). Єєму протївляєтєся пївдєнноамерикєвські (латїєвські) дєрєжви.

Вїдачє комуністичних послів. Засуджєних за протїдєрєжвїє акцію 5 ком. послів французького парламенту вїдано судовим влєстям. Двоє із них уже арєштовано.

ДОПИСИ

АДЛЄРСГОФ (к. Бєрлїна). Свята Вєчєра в студ. домієвї в Адлєрсгофї. В нєвєчєрє Р. Хр. днє 6. I. 1928. р. в студєнтськїм домі Україєвського Наукового Інстїтуту в Адлєрсгофї бїля Бєрлїна вїдбулєся єспїльна єв. Вєчєра. При єтодєх заєїло коло 50 єобє. З Нїмїць був гєнєрал Гренєр з дєточко, кількох профєсорів нїмєцьких висєких шкїл і радї гєстєв. З Україєнцєв взяли участ: Пєнї гєтємапєна Скорошєвська з дєточко і єїном, заступник голови кураторїї п. Скорошє-Йолтуховськїй, аєлєн кураторїї п. Коростовєць, п. дїрєктор Інстїтуту Д. Дорєшєнко з дружиною, пн. профєсори Мірчук з дружиною і Зєлєцькїй, всї студєнти Інстїтуту, кількє студєнтєк та студєнтєв гєспїтантїв Інстїтуту.

Свято замалоєє тощо в годїні 8. вєморє. Бєрлїєвський укр. катоц. дупшємїстр відслужив молєбєнь і поблагословєв їжу, вїдат д-р Олієнчїн в іменї мешканцїв студ. дому прївїтав прїєсутнїх. Зачєлєся вєчєра. На єтолї появлїєся пїтємоу україєвсьїєї єтрави. Навїть кутї єє вєзбрєкто. Хлєдники прїєсутнїм ємігрантам здаєалоєся, що вони не на чужинї, тїльки на рїднїй землї, в гуртєку своїх дорєсєк.

По вєчєрї студєнтськїй хор єпївав колїєдїє а між тїм вєлаєє при єтодєх прїєзнає гуртїєка. Бїля 12 год. єкінчїлєся наша традиційна єв. Вєчєра, по якїй закінчїлєся в.учасників ємпїматїєчїєї єпомнїєнї.

ВОЛЧЄ (п. Турка). О що „єони“ нас поєсуджуют! До моєї церковної Влєдї прїйшлє недєвно зажалєння від „мїродайних чїннїкїв“, нє-мємовб то я з погородю вїдєлєсьє до нїних єбрєдєв. Єє єє наєлєд єво єєбїєнїєв, з котрих єднїє давно грєозить, що мєнє ї управлєдєтє шкєли „вїєжєнє єє сєд“, бо вїєн „знаєтєся з панамї“. Другий знопу єє в 1919 р. донєсєв польськїєї владї на мєнє і двох инших парохїєн як на „нєбєзєпєєннїх“ для Польщї. Єднє з арєштєванїх на той донєс єпомер на Домбю). Тепєр їємоу не на руку і єє, що громадськїєї радїєє дєлї мєнї прїєрєчєнєнє, що не будуть лїєтї в шинку. Звїєдї і тїєв і донєс. Єєє недєвно покєрало мєнє старєство в Турцї за „нємєждєлованє“ лєостратєр чїтальнї з Туркї, котрїє прєнєчєнуєє у мєнє. І такї громадськїєї шкїднїєкїє єнаходєтєє послєдє у „мїродайних чїннїкїв“. Горє тає їєтїєк.

о. В. Яремєкєвич, парох.

ФІРМА РОМАН ЗУБИК вул. Галицька ч. 16. поручає

новости для Пань, сукна на мужєськїєї єдїнїє. Англїєськїєї крєпї на рєверєндї і папїєткїє для П. Т. Отцїв. 1—20

ЛІТЕРАТУРА, НАУКА, МИСТЕЦТВО.

Регіоналізм.

„Я дійшов до такого висновку, що не достатньо знати свої країни...“

М. Драгоманов: Австро-руські спомини. Львів, 1889/92. Ст. 174.

На Заході, головнов у Франції й Англії, від давна розвивається цікавий рух, що називається: регіоналізм.

Появляється також ряд польських монографій про поодинокі повіті й цілі області — аж до виданої недавно цінної монографії О. Чоловського і Б. Януша п. з. Przeszłość i zabytki Województwa Tarnopolskiego (Тернопіль, 1926, формат 4° з масою ілюстрацій до тексту на таблицях).

Звернув на регіоналізм свою увагу також польський уряд.

Се останнє й було причиною, що на регіоналізм звернула увагу й українська преса.

Те негативне становище наших до регіоналізму неоправдане. Бо як бачили ми вище, регіоналізм у своїй суті се рух науковий а не політичний.

Річ в тім, щоб позитивні сторони регіоналізму, які безперечно є, використати для нас і нашої країни.

Отже Карпати: Гуцульщина, Бойківщина, Лемківщина.

А далі: рілляне Поділля і гір

ниче Підгір'я, зокрема бориславський район. Чи їх характер й економічні інтереси однакові? Чи не було б цікавим пізнати їх докладніше, заснувати нпр. Подільський Музей у Тернополі і т. п.?

Те саме можна сказати також про інші українські землі під Польщею: Волинь, Полісся і т. д.

Пізнання отаких окремих областей, вивчення їх під кожним оглядом в сучасній і минулій — се й є завдання регіоналізму.

Про те, що на тім полі зробили Українці — в наступній статті.

Ів. Кривецький.

НЕВІДОМІ ЛІСТИ ШЕВЧЕНКА.

Як довідуюсь, проф. Ів. Зілинський з Кракова знайшов в одній із краківських бібліотек невідомі досі листи Т. Шевченка.

РИСУНКИ Г. НАРБУТА.

Музей Наук, Т-ва ім. Шевченка у Львові одержав на днях ціну збірку невідомих досі оригінальних рисунків найкращого українського графіка лок. Г. Нарбута.

БІБЛІОГРАФІЯ.

КИЇВ ТА ЙОГО ОКОЛИЦА В ІСТОРІЇ І ПАМ'ЯТКАХ. Українська Академія Наук, історична Секція.

„Районізація“ — так починає акад. М. Грушевський свою статтю п. з. Порайонне історичне дослідження України на вступі зазначеної вище книжки.

Виходячи з такого становища, Українська Академія Наук у Києві літом 1925 р. організувала ряд комісій для порайонного розроблення історії України.

Перед нами перший з таких збірників про Київ та його околицю.

Віршичі з такого становища, Українська Академія Наук у Києві літом 1925 р. організувала ряд комісій для порайонного розроблення історії України. Комісії ті мали підготувати серію територіальних або порайонних збірників.

Годі переповідати тут кожну статтю Збірника. Їх стільки і такі вони різноманітні, що про них говорити можна тільки загально.

Отже передовсім: майже всі статті вийшли з під пера найкращих знавців тем, про які пишуть.

сять іще додані до них знімки, малюки і діаграми, яких у книжці 96. Все те робить книжку цінною під науковим оглядом й цікавою для ширших освічених кол громадянства.

Побажати б тільки, щоб як найскорше появилися подібні Збірники, присвячені, іншим районам України, зокрема — Галичини.

Aleksander Czolowski i Bohdan Janusz PRZESZŁOŚĆ I ZABYTKI WOJEWÓDZTWA tarnopolskiego. Z 160 ilustracjami na 78 tablicach i kartą zabytków. Tarnopol 1926. Ст. VIII + 198 + (2) + LXXVIII таблиць + 1 карта. 40.

Поділля належить до тих українських земель, що дуже багаті в історичне минуле і в пам'ятки того минулого. Воно й має вже свою літературу в тім напрямі.

Зачинає книжку Б. Януш статтю про Передісторичне минуле Тернопільського воєводства. Сам визначний спеціаліст в області передісторії Сх. Галичини взагалі і гал. Поділля зокрема.

Про історичне минуле Тернопільського воєводства говорить друга стаття — Ол. Чоловського. В статті сій оповідає коротка історія Тернопільщини від IX. віку, коли маємо першу вістку про мешканців тої землі.

Найбільша стаття в книжці се стаття тогочас. Ол. Чоловського про замки в Тернопільським воєводстві. Переходячи в алфавіт порядку місцевості, за місцевістю, автор оповідає коротко минуле кожного замку.

Вкінці статті Б. Януша про боги, доми, двори і пам'ятники Тернопільського воєводства. І знова перед читачем пересуваються, як на екрані, церкви, костели, давнінці, бичніці, палати, двори, міські доми, фігури, пам'ятки і пам'ятники — все в сувороді описів та знімок.

Всіх знімок у книжці 160, дуже гарно виконаних.

НОВІ ВИДАННЯ.

МІСІОНАР Пресв'ятійш. Серія Теусового. Р. XXXI. Лист 1. січень 1928. Вид. Ч. св. Василія Великого в Жовкві. Число богате змістом.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Часопис для молоді і шкільних дітей. Місячник. Р. VII. 1927/8, ч. 5. січень 1928. Вид. Марійське Товариство Молоді у Львові.

Окуляри і цвікери від найдешевших до найдорожчих поручає фірма ЛЕВ АППЕЛЬ і С-ка Львів, ЛЕГІОНІВ 1. і 3.

Н О В И Н К И

Свято Йордану у Львові. Торжественне водосвяття в день Празника Богоявлення відбулося на львівському ринку при участі величезної маси народа.

Большевіцький „присуд“ на св. Отця. До Ватикану наспіло поручене письмо, а в ньому... присуд смерті на св. Отця за підтримку протибольшевського руху.

Увільнення 215.000 невольників. (кап) 1. січня ц. р. увільнено в англійським протекторатом Сєрра Леоне 215.000 невольників.

Український музей-архів у чеській Празі (Ш. Сейкова ul. 4/3). оповідає відозву, що приймає в дарі і в перехованні та купує матеріяли з укр. визвольної боротьби.

Страшна катастрофа трапилася у Німеччині, в Ілассі. Підчас дослідів хеміка д-ра Штаммера постанала експлозія така сильна, що збурилася дим і вивільнені аж по дах.

Голой пасажир. Поспішним поїздом з Тарнова приїхав до Кракова жид (невідомого назвиська) і то... зовсім голый.

Буквально. 5-го січня помер у Чорткові старий жид, Шмуль, званий „Шойсек“, („мовчальничий“). Цей жид прбув перед 30-ти роками з Любана до Чорткова до тодішнього рабина, щоб висповідатися з одної родинної трагедії.

Зачумлені шурі. Жители міста Бостон переживали недавно кріпку емоцію. Показалося іменно, що на однім з кораблів, які прибули до пристані, нахотяться шурі заражені чумою.

П. Т. М. ФРАЙЛІХ Заведення для виробу спеціальних бандажів Львів, Городецька 35.

Вже вийшов реферат „Преса і її завдання“, призначений на місяць кат. рення. Ціна з почтою 1 зол.

„НОВА ЗОРЯ“

- Вибірчі округи в Галичині. 4. округа: вибирають послів: 44. Новий Санч, Ліманова, Бохня, Величка...

Жертви Через Адміністрацію „Нової Зорі“ зложили: На потерпівших від повені: о. Росенцький Олекс. — Винятичі (збірка) 70 зол.

ОГОЛОШЕННЯ. (За оголошення Редакція не відповідає.) Б. оператор клініки проф. Ноймана і Гаска у Відні Д-р Л. Александрович

ОКУЛІСТКА Д-р Корнелія ГРАФОВА б. абсолют. окулістичної клініки в Парижі

КУПОНИ НА СУКНІ БЛЮЗКИ СТОЛОВІ ГАРНИТУРИ ХУСТИНКИ до НОСА П Л Е Д И

Замовляйте наші видання: „ОСНОВИ СОЦІОЛОГІЇ“ Ціна 2 зол. 80 сот., „СВІТЛА СХОДУ“ 3 золоті і „ЖИТТЯ СВЯТИХ КИРИЛА І МЕТОДІЯ“, ціна 80 сот.

Інж. Н. ЕЛЬЦ Вирібня радіових апаратів „RADIONE“ у ВІДНІ Сензаційна новість.

Всі книжки замовляйте в місяці січні тільки через л. в. інститут „Добра Книжка“ — Львів, п. скритка ч. 11.

ОКУЛІСТКА Д-р Корнелія ГРАФОВА б. абсолют. окулістичної клініки в Парижі

Д-р Юлія Ардель б. секундар заг. шпиталю у Львові, орд. у внутрішніх недугах від год. 12—1 і 2—5

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗВЕДЕННЯ АРТУРА ШНАЕРА Львів, Захаріяєвич 7. (побіч Техніки) ПРИЙМАЄ від 9—1 і від 3—6.

Д-р ІГНАТІЙ ЛЕВЕНГЕР в недугах мочевих органів і венерич. — Ординує від 8—9 і 3—5.

ЛІКАР-ДЕНТИСТ Тадей Шалявський б. ст. асистент Ун. І. К. 2—5 ординує дальше Львів, Рутовського 1.

ОКУЛІСТ-ОПЕРАТОР Д-р А. Гершендерфер б. лікар віденської клініки і б. секунд. заг. шпиталю у Львові

ЛІКАР-ДЕНТИСТ (стоматолог) Д-р мед. Берта ШНАПЕР абс. дентист. клініки Університету Львів, вул. Академічна 24. Тел. 26-58.

Оснований в 1843 р.

СКЛАД МЕБЛІВ

Оснований в 1843 р.

ЙОСИФ КІРШНЕР — ПЕТРО ПІЛЛЕР

Львів, вул. Трибунальська ч. 14. I. пов.

поруває: ідальні, спальні, сальони, кабінети, кухонне уладження, меблі мягкі, занавіси, карнізи і матеріали на обивання.
Позір на фірму і число дому — над складом порцеляни! 42 10—15ГАРНІТУРИ КЛЮБОВІ — ТАПЕТИ —
ФІРАНКИ — ДЕКОРАЦІЇ**Т. КИСЯК і СІНИ**Львів, пл. Смольки 4., тел. 40-09.
Власне тапінерське заведення, вул. Косцюшки 20. тел. 19-85. 4-10

Виріб ВЗУТТЯ спортивного й люксового. — Спеціальна робітня репараційна виконує швидко і дешево

І. Мушинський,Львів, ЯГАЙЛОНСЬКА 11 в подвір'ю.
115 Тел. 25-31. 1—15КОВНІРЦІ і КОЛЬОРАТКИ
для священиків!поруває **Й. ЗІХЕР**, Львів,
Капітульна 3.
(напроти Катедри).Також: камізьелки, светери, біла Сера,
рукавички і панчохи. 9-10**ПАНЧОХИ ПФАУ** РИНОК
Ч. 19.Найдешевше, бо вхід через сіни.
21 14—20

НОВІСТЬ!

ПОМПИ керничні „ПАТЕЛТ“порушувати доволіно
ручно, мотором, кер-
ратом або вітряком.
ЛОЖИЩА кулісти.
Видатність до 7.000
літр.— 1 год. Гаран-
тія на 5 літ. Виробляє
тільки фірма: Підпри-
ємство верч кернич
інж. **Фр. ДОМІНІК**
Львів, вул. 29. листо-
пада ч. 37, тел. 18-55.
52 7—8**„F O S F O R“**ФАБРИКА ШТУЧНИХ ПОГНОЇВ
Львів,

пл. Марійська 6/7 I. п. (пл. Marjaski 6/7 I. p.)

114 Телефон 44—48. 2—16

СУПЕРФОСФАТИ: кістні й фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ й амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістні й мінеральні від 18 до 26% „P₂O₅!!!“

ТОМАСИНИ: „Kolumeta“, „Gwiazda“, й інші як красиві так і заграничні.

СОЛИ потасові й КНІНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (CHORZOWSK-A) амонова

САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий вапно навозове палене й мелене (97%CaO) — Вапно будівельне.

Доставка вагоново й деталічно по цінах фабр й на найдогідніших услівях кредит.

ФОСФОРІТИ палені й мелені (CaO розп. P₂O₅).

Дентистично-технічне заведення

Казимира Цавдерера

Львів, вул. ЗИБЛИКЕВИЧА 45.

113 Полекші в сплатах. 2—10

**ВИНА ЛІТУРГІЧНІ
ЦЕРКОВНЕ СВІТЛО
КАДИЛО**

поруває

ЕДМУНД РІДЛЬ

Львів, Рутівського 3.

Склад чаю, кави і вина.

76 7—10

ОКУЛЯРИ і цвікери від 2 зол. до 40 золотих
найліше купити в ОПТИКА **Зільберштайна**

Львів, вул. Леґіонів 9. 56 10-10

Найстарша в Польщі фірма, існує 53 літа.

Фабрика пильників Г. МончинськийЛьвів, вул. Волинська 25., тел. 20-18, станція
зал.: Львів-Підзамче. — Приймає пильники
до насікання і замовлення на нові. 53 10-25РЕВМАТИЗМ, гостець, артритизм, нер-
воболі, болі мязей, ло-
мання і т. п. недуги лікує **Saliment**

виробу АПТИКИ

К. АВГЕНШТЕРНАЛьвів, вул. Красіцьких ч. 20.
119 (угол Казимірівської). 1—10**Сорочки,** підтанки, ковнірці, крават-
ки, панчохи, скарпетки, ру-
кавички, трикотажі, кольоратки, та імпрегно-
вані маншети — по найнижчих цінах продає
гальянтерійна торгівля **ШТАЙНБРУХА**, Львів,
вул. Трибунальська 1. (угол Ринку). 73 6-20**Обувя**мужеське, дам-
ське і діточе

у великім виборі

і найдешевше

у фірмі

С. Й. ЕРЛІХЛьвів, Ринку 11.
угол Сербської.
58 8—10**Рятуйте ваше здоровля!****Бережіться каліцтва!**Рятунок для тих, що терплять на
обвислі черева і на перепуклини (тобто боляк або випук у пахвині побіч ніг, обрив і западнення кишок, як теж на перепуклини пуця у мушин, жінок і дітей!)Без операції, без кровавлення,
БЕЗ НОЖА.

Закаження крови виключене.

Хай ніхто не занедбує перепуклини, бо може вона дійти до величини людської голови, ба навіть коновки, тоді може наступити скрут кишок, що, ізза гангрени, є для людського життя смертне. Стосую на ці перепуклини і великі обивання черева мої лічнічі бандажі — після найновіших вимог, як теж червоні пояси; проти жилаків ніг, що можуть тріснути, стосую еластичні бандажі шовкові. Оці бандажі спляють і усувають радикально найтяжчі перепуклини. 110 1—12

Зголошення хворих приймає:

Ортоп.-директор Й. РАПАПОРТ
Спеціальне лічничо-ортопедичне
Заведення

від 9—1 год. і 3—7 попол.

Львів, вулиця Красіцьких ч. 8.

ХТО ХОЧЕ ДЕШЕВО

Одяги 40, 65, 95, 110, 130 і 165 зол.

Рагяни 50, 78, 93, 110, 130 і 165 зол.

Куртки 60, 85, 92 і 115 зол.

Футра 150, 165, 180, 260, 365, 390, 420 і 450 зол.

Пальта 110, 140, 175 і 190 зол.

та вибагливо одягатися, нехай прийде й пересвідчиться, щодо найкращої якості і дешевости товару:

Штани, причези і думпи камг. 19, 26, 32, 41 і 45 зол.

Дамські плащі 50, 70, 86, 105, 125, 150, 180, 210 і 270 зол.

Плащики для дівчат 40, 50, 60 і 75 зол.

ЗАМОВЛЕННЯ НА МІРУ виконується до 48 годин.

НА ДОГІДНІ РАТИ! 94 а 4—4 НА ДОГІДНІ РАТИ!

Р. ТАБАК і С-ка, ул. Личаківська ч. 8.

У власнім інтересі просимо зважати на фірму: Р. ТАБАК і С-ка.

СПЕЦІАЛЬНИЙ СКЛАД

**дамської конфекції
ЛИЧАКІВСЬКА 10**

поруває найновіші моделі краєві і заграничні: Сукні балеві, візитові і вовняні. Лупрегу. Дамське білля, Плащі-моделі в великім виборі по низьких цінах

і на догідні сплати.

Замовлення на міру виконується до 48 годин.

Увага! МОДЕЛІВ до ВИСТАВИ не даємо, просимо зайти і переконалися без найменшого обовязку купна. 94 б 4-4